

Vicepresidència Primera i Conselleria de Cultura i Esport

RESOLUCIÓ d'11 de setembre de 2023 de la Direcció General de Patrimoni Cultural, per la qual s'incoa un expedient per a declarar bé immaterial de rellevància local la Dansa dels Porrots, de Silla. [2023/9618]

L'article 1.3 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de patrimoni cultural valencià, estableix que formen part del patrimoni cultural valencià, en qualitat de béns immaterials del patrimoni etnològic, les creacions, els coneixements, les tècniques, les pràctiques i els usos més representatius i valuosos de les formes de vida i de la cultura tradicional valenciana.

Els articles 15.5 i 55 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, estableix que s'inclouran en la secció cinquena de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià, amb la qualificació de béns immaterials de rellevància local, aquelles creacions, coneixements, pràctiques, tècniques, usos i activitats més representatives i valuoses de la cultura i les formes de vida tradicionals valencianes. Igualment, s'inclouran els béns immaterials que siguen expressions de les tradicions del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci, i en especial, aquelles que han sigut objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià.

La Dansa dels Porrots mereix ser considerada patrimoni cultural immaterial perquè està interioritzada en les persones de Silla com a part de la seua identitat, a través de diversos aprenentatges i experiències viscudes en el pas del temps i com a conseqüència pot considerar-se part de l'esperit d'un poble. També és transmesa i recreada d'una generació a la següent per tradició oral. L'oralitat és la via natural de transmissió, la qual cosa impedeix, a causa de la seua pròpia naturalesa, una difusió massiva. Aquesta característica la manté sempre sota el control dels grups coneixedors, transmissors i portadors dels sabers i les destreses que es necessiten per a dur a terme aquesta manifestació. Els processos de rememoració no estan fossilitzats, sinó exposats a seleccions i redefinicions constants.

Vistos els informes tècnics favorables a la incoació de l'expedient de declaració de bé immaterial de rellevància local, emesos pel Servei de Patrimoni Cultural i per la Comissió Tècnica per a l'Estudi i Inventari del Patrimoni Immateral, i de conformitat amb aquests; fent ús de les facultats que confereixen l'article 56 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià; l'article 14 del Decret 173/2020, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el reglament orgànic i funcional de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport; i l'article 19.1 del Decret 62/2011, de 20 de maig, pel qual es regula el procediment de declaració i el règim de protecció dels béns de rellevància local, resolc:

Primer

Incoar un expedient per a declarar bé immaterial de rellevància local la Dansa dels Porrots de Silla i fer-ne la inscripció en la secció cinquena de l'Inventari general del patrimoni cultural valencià.

Segon

En atenció a allò que disposa l'article 56 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat Valenciana, del patrimoni cultural valencià, en l'annex que s'adjunta a aquesta resolució, es determinen els valors del bé que justifiquen aquesta declaració i es descriuen els detalls que permeten identificar-lo amb precisió.

Tercer

La protecció de la Dansa dels Porrots de Silla com a patrimoni cultural immaterial es concretarà en les mesures següents:

a) Realitzar labors d'identificació, descripció, investigació, estudi i documentació amb criteris científics.

b) Incorporar els testimonis disponibles a suports materials que en garantisquen la protecció i preservació.

Vicepresidencia Primera y Conselleria de Cultura y Deporte

RESOLUCIÓN de 11 de septiembre de 2023, de la Dirección General de Patrimonio Cultural, por la cual se incoa un expediente para declarar bien inmaterial de relevancia local la Dansa dels Porrots, de Silla. [2023/9618]

El artículo 1.3 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de patrimonio cultural valenciano, establece que forman parte del patrimonio cultural valenciano, en calidad de bienes inmateriales del patrimonio etnológico, las creaciones, los conocimientos, las técnicas, las prácticas y los usos más representativos y valiosos de las formas de vida y de la cultura tradicional valenciana.

Los artículos 15.5 y 55 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, establece que se incluirán en la sección quinta del Inventario general del patrimonio cultural valenciano, con la calificación de bienes inmateriales de relevancia local, aquellas creaciones, conocimientos, prácticas, técnicas, usos y actividades más representativas y valiosas de la cultura y las formas de vida tradicionales valencianas. Igualmente se incluirán los bienes inmateriales que sean expresiones de las tradiciones del pueblo valenciano en sus manifestaciones musicales, artísticas, gastronómicas o de ocio, y en especial, aquellas que han sido objeto de transmisión oral y las que mantienen y potencian el uso del valenciano.

La Dansa dels Porrots merece ser considerada como patrimonio cultural inmaterial porque está interiorizada en las personas de Silla como parte de su identidad, a través de varios aprendizajes y experiencias vividas en el curso del tiempo y como consecuencia puede considerarse parte del espíritu de un pueblo. También es transmitida y recreada de una generación a la siguiente por tradición oral. La oralidad es la vía natural de transmisión, lo cual impide, a causa de su propia naturaleza, una difusión masiva. Esta característica la mantiene siempre bajo el control de los grupos conocedores, transmisores y portadores de los saberes y destrezas que se requieren para llevar a cabo esta manifestación. Los procesos de rememoración no están fossilizados, sino expuestos a selecciones y redefiniciones constantes.

Vistos los informes técnicos favorables a la incoación del expediente de declaración de bien inmaterial de relevancia local, emitidos por el Servicio de Patrimonio Cultural y por la Comisión Técnica para el Estudio e Inventario del Patrimonio Inmaterial, y de conformidad con los mismos; haciendo uso de las facultades que confieren el artículo 56 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano; el artículo 14 del Decreto 173/2020, de 30 de octubre, por el que se aprueba el Reglamento orgánico y funcional de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, y el artículo 19.1 del Decreto 62/2011, de 20 de mayo, por el que se regula el procedimiento de declaración y el régimen de protección de los bienes de relevancia local, resuelvo:

Primero

Incoar un expediente para declarar bien inmaterial de relevancia local la Dansa dels Porrots, de Silla, y proceder a su inscripción en la sección quinta del Inventario general del patrimonio cultural valenciano.

Segundo

En atención a aquello que dispone el artículo 56 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat Valenciana, del patrimonio cultural valenciano, en el anexo que se adjunta a esta resolución se determinan los valores del bien que justifican esta declaración y se describen los detalles que permiten identificarlo con precisión.

Tercero

La protección de la Dansa dels Porrots, de Silla, como patrimonio cultural inmaterial se concretará en las medidas siguientes:

a) Realizar labores de identificación, descripción, investigación, estudio y documentación con criterios científicos.

b) Incorporar los medios disponibles en apoyos materiales para que garanticen su protección y preservación.

c) Vetlar pel normal desenvolupament i la pervivència d'aquesta manifestació cultural, i també tutelar la conservació dels seus valors tradicionals i la transmissió a les generacions futures.

Qualsevol canvi que sobrepassa el desenvolupament normal dels elements que formen aquesta manifestació cultural haurà de comunicar-se a la direcció general competent en matèria de patrimoni cultural per a la seua autorització administrativa, si és el cas, i la consegüent modificació d'aquesta resolució.

Les accions de salvaguarda que es projecten hauran de tindre en compte, de manera molt especial, els riscos de desvirtuació que podrien derivar-se del turisme massiu, així com la necessitat de valorar i protegir adequadament els oficis tradicionals associats a aquesta manifestació.

La gestió del patrimoni cultural protegit per aquesta declaració de bé de rellevància local immaterial correspon a l'Ajuntament de Silla, en coordinació amb la comunitat portadora, l'Associació Cultural Dansa dels Porrots, l'Escola Municipal de Dansa dels Porrots i els Porrots de la Falla del Port, els quals decidiran sobre els aspectes materials i immaterials i sobre el desenvolupament de l'activitat tradicional.

Quart

Notificar aquesta resolució a les persones interessades en el procediment.

València, 11 de setembre de 2023.— La directora general de Patrimoni Cultural: María Pilar Tébar Martínez.

ANNEX

Preàmbul. Justificació de la Dansa dels Porrots com a patrimoni cultural immaterial

La proposta per a la protecció patrimonial s'ha presentat amb una participació àmplia de la comunitat sillera, i amb el seu consentiment. A aquest efecte, fa ja diversos anys (2000) es va crear una Associació Cultural Dansa dels Porrots per a la defensa i la promoció d'aquesta manifestació cultural que, entre altres tasques, es va encarregar de recaptar el suport dels veïns i veïnes del poble.

Parlar de patrimoni cultural i memòria sembla indissoluble. Enfrontar-nos al procés de definició i consolidació del patrimoni cultural planteja començar des del ressò de la memòria conservada, els records, l'anhel de preservar i conservar els elements que conformen la nostra essència cultural i que són mostra de la riquesa patrimonial dels nostres costums i tradicions. En el nostre cas, ja no sols es tracta d'explicar una tradició, una història al voltant d'una dansa, sinó descobrir i preservar a les generacions presents i futures una multiplicitat d'històries des de la memòria viscuda, amb la recuperació de records i d'històries viscudes en l'emoció palpitant d'una festa popular que deixem com a herència cultural. Emocions que ens mostren un patrimoni que ens connecta amb el nostre passat, però que encara roman viu i ens configura en el present.

La Dansa dels Porrots mereix ser considerada patrimoni cultural immaterial per diferents raons:

- Perquè està interioritzada en les persones de Silla com a part de la seua identitat, a través de diversos aprenentatges i experiències viscudes en el pas del temps i, com a conseqüència, pot considerar-se part de l'esperit d'un poble. «El 6 d'agost Silla desperta amb les notes de la dolçaina i el tabalet. Recorde que, quan encara era un xiquet, el dia del Crist costava alçar-se del llit. A la vespra sempre s'allargava la festa més del compte... Però era escoltar aquesta melodia i oblidar la son per eixir corrent al balcó i, encara en pijama, amb les pestanyes enganxades, contemplar el ball dels nostres guerrers més admirats: la Dansa dels Porrots.» (José Domingo Monforte).

- Perquè està viva i és dinàmica. Ha recorregut un llarg camí per a poder ser, fins hui, interpretada, viscuda, rememorada per diferents persones i grups. Es tracta d'una manifestació social dinàmica que ha sobreviscut fins als nostres dies perquè, gràcies al seu component cultural intern de naturalesa immaterial, ha sigut capaç d'autoregular-se i generar mecanismes d'adaptació a un entorn sempre canviant i imprevisible. Com a conseqüència, la major dificultat per a la seua salvaguarda és la impossibilitat de tractar-la de la mateixa manera que es fa amb

c) Velar por el normal desarrollo y la pervivencia de esta manifestación cultural, así como tutelar la conservación de sus valores tradicionales y su transmisión a las generaciones futuras.

Cualquier cambio que sobrepase el desarrollo normal de los elementos que forman esta manifestación cultural tendrá que comunicarse a la dirección general competente en materia de patrimonio cultural para su autorización administrativa, si es el caso, y consiguiente modificación de esta resolución.

Las acciones de salvaguardia que se proyectan deberán tener en cuenta, de manera muy especial, los riesgos de desvirtuación que podrían derivarse del turismo masivo, así como la necesidad de valorar y proteger adecuadamente los oficios tradicionales asociados a esta manifestación.

La gestión del patrimonio cultural protegido por esta declaración de bien de relevancia local inmaterial corresponde en el Ayuntamiento de Silla, en coordinación con la comunidad portadora, la Asociación Cultural Dansa dels Porrots, la Escuela Municipal de Dansa dels Porrots, y los Porrots de la Falla del Port, los cuales decidirán sobre aspectos materiales e inmateriales, así como el desarrollo de la actividad tradicional.

Cuarto

Notificar la presente resolución a las personas interesadas en el procedimiento.

València, 11 de septiembre de 2023.— La directora general de Patrimonio Cultural: María Pilar Tébar Martínez.

ANEXO

Preàmbulo: justificación de la Dansa dels Porrots como patrimonio cultural inmaterial

La propuesta para la protección patrimonial se ha presentado con una participación amplia de la comunidad sillera, y con su consentimiento. A este efecto hace ya varios años (2000) se creó una Asociación Cultural Dansa dels Porrots para la defensa y promoción de esta manifestación cultural que, entre otras tareas, se encargó de recaudar el apoyo de los vecinos y vecinas del pueblo.

Hablar de patrimonio cultural y memoria parece indisoluble. Enfrentarnos al proceso de definición y consolidación del patrimonio cultural plantea empezar desde el eco de la memoria conservada, los recuerdos, el anhelo de preservar y conservar los elementos que conforman nuestra esencia cultural y que son muestra de la riqueza patrimonial de nuestras costumbres y tradiciones. En nuestro caso, ya no solo se trata de explicar una tradición, una historia alrededor de una danza, sino descubrir y preservar a las generaciones presentes y futuras una multiplicitad de historias desde la memoria vivida, con la recuperación de recuerdos y de historias vividas en la emoción palpitante de una fiesta popular, que dejamos como herencia cultural. Emociones que nos muestran un patrimonio que nos conecta con nuestro pasado, pero que todavía permanece vivo y nos configura en el presente.

La Dansa dels Porrots merece ser considerada como patrimonio cultural inmaterial por diferentes razones:

- Porque está interiorizada en las personas de Silla como parte de su identidad, a través de varios aprendizajes y experiencias vividas en el curso del tiempo y como consecuencia puede considerarse parte del espíritu de un pueblo. «El 6 d'agost Silla desperta amb les notes de la dolçaina i el tabalet. Recorde que, quan encara era un xiquet, el dia del Crist costava alçar-se del llit. A la vespra sempre s'allargava la festa més del compte... Però era escoltar esta melodia i oblidar la son per eixir corrent al balcó i, encara en pijama, amb les pestanyes enganxades, contemplar el ball dels nostres guerrers més admirats: la Dansa dels Porrots.» (José Domingo Monforte).

- Porque está viva y es dinámica. Ha recorrido un largo camino para poder ser, hasta hoy, interpretada, vivida, rememorada por diferentes personas y grupos. Se trata de una manifestación social dinámica que ha sobrevivido hasta nuestros días porque, gracias a su componente cultural interno de naturaleza inmaterial, ha sido capaz de autorregularse y generar mecanismos de adaptación a un entorno siempre cambiante e imprevisible. Como consecuencia, la mayor dificultad para su salvaguarda es la imposibilidad de tratarla del mismo modo que se hace con

els béns materials. Allò immaterial no es pot protegir amb disposicions legals convencionals, perquè qualsevol pretensió «conservadora» n'impediria l'autoregulació interna que caracteritzen el dinamisme i la vitalitat d'aquest tipus de patrimoni. «El ball es transmetia de pares a fills sense possibilitat de formar colles alternatives; només es podia ballar el dia del Crist i la dependència era exclusivament municipal. No obstant això, amb el temps tot açò va anar canviant. La vestimenta va adoptar elements més lleugers, la dansa es va obrir a qualsevol home jove que desitjara ballar-la i va eixir del poble per actuar en certàmens rellevants, com l'Exposició Regional de 1909, on Silla va aportar una de les representacions més aplaudides...».

«La dansa ha patit una evolució no sols en la vestimenta sinó també en la introducció de l'ensenyament del ball que ha fet possible un fort arrelament al nostre poble, atés el major nombre de colles de Porrots que ballen la dansa des dels darrers catorze anys. Això ha estat possible gràcies a la dedicació d'un mestre de la dansa, Abelard Hernández, que fou dansaire als anys setanta i huitanta, i que introduí des de l'any 1987 la primera colla de xiquets i des de l'any 1990 la colla de xiques, a més d'haver ensenyat a molts altres joves dansaires la realització de la dansa, creant-se dues colles més de joves l'any 1986. Tot i això, si no fora per l'interès de persones com aquells vells dels anys quaranta, els germans Andrés, el «tio Alba», o Julio Climent i son pare, «els Malagars», la dansa haguera desaparegut quan ningú volia ballar-la. A ells se'ls deu que la dansa aplegara als anys setanta, quan altres jòvens com Abelard Hernández o Tomás Coll es feren càrrec de promocionar-la.» (Joan Carles Saragossà)

- Perquè és transmesa i recreada d'una generació a la següent per tradició oral. L'oralitat és la via natural de transmissió, la qual cosa impedeix, a causa de la seua pròpia naturalesa, una difusió massiva. Aquesta característica la manté sempre sota el control dels grups coneedors, transmissors i portadors dels sabers i les destreses que calen per a dur a terme aquesta manifestació. Els processos de rememoració no estan fossilitzats, sinó exposats a seleccions i redefinicions constants. «Els anys passaven i, per sort i pel teu interès, vares poder conèixer amics que la ballaven i els vares fer saber que, si tenien alguna baixa, podien comptar amb tu. En poc de temps aquell xiquet que es trastornava tots els 6 d'agost de bon matí, anava porrot en mà, contribuint a la difusió de la nostra tradició més arrelada.» (Vicent Zaragoza, Xarango).

- Perquè és transmesa generalment des de la infància perquè s'execute de manera adequada i complisca els codis interns marcats per la tradició. Aquestes habilitats i competències pràctiques per adequar-se al desenvolupament de la dansa, per a saber executar-la obliguen que siga protegida pels seus legítims actors, els quals la transmetran de manera adequada. «Mon pare interpretava per a mi, en veu baixa, la història alhora que els balladors executaven amb perfecció mil·limètrica cada pas, cada escena: Fixa't com es miren els guerrers, com l'amenaça amb el dit... com li tracta de pegar amb el puny. Anys enrere va ser el seu pare, el meu avi, qui va tractar d'explicar-li aquests curiosos moviments... i hui, molts anys després, soc jo qui ho explica als meus fills. Perquè així ha de ser.» (José Domingo Monforte).

- Perquè és preservada tradicionalment per la comunitat, en un esforç organitzat i continuat per part d'un col·lectiu local, fins i tot amb l'empremta de persones concretes, que se'n responsabilitzen del manteniment i la perpetuació. En aquest cas, el paper del col·lectiu Associació Cultural Dansa dels Porrots i d'Abelard Hernández com a director de l'Escola Municipal de Dansa dels Porrots, com a protagonistes en la salvaguarda és ineludible.

- Perquè forma part de la memòria col·lectiva viva, com una realitat socialment construïda. Vincula les formes de vida del present a les tradicions i forma part de la memòria social i col·lectiva. És una realitat socialment construïda, i qualsevol reinterpretació és fruit del consens dels mateixos actors. En aquest sentit podem dir que és una ferramenta de la comunitat front a la pèrdua d'identitat i especificitat que suposa la modernitat i la globalització.

- Perquè és experimentada com a vivència. Es tracta d'un intangible. Quan la manifestació de la dansa cessa, sembla que no queda res, excepte esperar una nova edició en la qual s'execute de nou, i com a conseqüència afloraran novament les vivències col·lectives associades. De fet, en el període existent entre els moments assignats per a la seua manifestació només queden disponibles referents culturals de caràcter material (vestits, porrots...) que romanen en un compàs d'espera fins

los bienes materiales. El inmaterial no se puede proteger con disposiciones legales convencionales, porque cualquier pretensión «conservadora» impediría su autoregulación interna que caracterizan el dinamismo y la vitalidad de este tipo de Patrimonio. «El ball es transmetia de pares a fills sense possibilitat de formar colles alternatives; només es podia ballar el dia del Crist i la dependència era exclusivament municipal. No obstant això, amb el temps tot açò va anar canviant. La vestimenta va adoptar elements més lleugers, la dansa es va obrir a qualsevol home jove que desitjara ballar-la i va eixir del poble per actuar en certàmens rellevants, com l'Exposició Regional de 1909, on Silla va aportar una de les representacions més aplaudides...».

«La dansa ha patit una evolució no sols en la vestimenta sinó també en la introducció de l'ensenyament del ball que ha fet possible un fort arrelament al nostre poble, atés el major nombre de colles de Porrots que ballen la dansa des dels darrers catorze anys. Això ha estat possible gràcies a la dedicació d'un mestre de la dansa, Abelard Hernández, que fou dansaire als anys setanta i huitanta, i que introduí des de l'any 1987 la primera colla de xiquets i des de l'any 1990 la colla de xiques, a més d'haver ensenyat a molts altres joves dansaires la realització de la dansa, creant-se dos colles més de joves l'any 1986. Tot i això, si no fos per l'interès de persones com aquells vells dels anys quaranta, els germans Andrés, el «tio Alba», o Julio Climent i son pare, «els Malagars», la dansa haguera desaparegut quan ningú volia ballar-la. A ells se'ls deu que la dansa aplegara als anys setanta, quan altres jòvens como Abelard Hernández o Tomás Coll es feren càrrec de promocionar-la.» (Joan Carles Saragossà)

- Porque es transmitida y recreada de una generación a la siguiente por tradición oral. La oralidad es la vía natural de transmisión, lo cual impide, a causa de su propia naturaleza, una difusión masiva. Esta característica la mantiene siempre bajo el control de los grupos coneedores, transmisores y portadores de los saberes y destrezas que se requieren para llevar a cabo esta manifestación. Los procesos de rememoración no están fosilizados, sino expuestos a selecciones y redefiniciones constantes. «Els anys passaven i, per sort i pel teu interès, vares poder conèixer amics que la ballaven i els vares fer saber que, si tenien alguna baixa, podien comptar amb tu. En poc de temps aquell xiquet que es trastornava tots els 6 d'agost de bon matí, anava porrot en ma, contribuint a la difusió de la nostra tradició més arrelada.» (Vicent Zaragoza, Xarango)

- Porque es transmitida generalmente desde la infancia porque se ejecute de manera adecuada y cumpla los códigos internos marcados por la tradición. Esas habilidades y competencias prácticas para adecuarse al desarrollo de la danza, para saber ejecutarla obligan a que sea protegida por sus legítimos actores, los cuales la transmitirán de manera adecuada. «Mon pare interpretava per a mi, en veu baixa, la història alhora que els balladors executaven amb perfecció mil·limètrica cada pas, cada escena: Fixa't com es miren els guerrers, com l'amenaça amb el dit... com li tracta de pegar amb el puny. Anys enrere va ser el seu pare, el meu avi, qui va tractar d'explicar-li estos curiosos moviments... i hui, molts anys després, sóc jo qui ho explica als meus fills. Perquè així ha de ser.» (José Domingo Monforte).

- Porque es preservada tradicionalmente por la comunidad, en un esfuerzo organizado y continuado por parte de un colectivo local, incluso con la impronta de personas concretas, que se responsabilizan de su mantenimiento y perpetuación. En este caso, el papel del colectivo Asociación Cultural Dansa dels Porrots y de Abelardo Hernández como director de la Escuela Municipal de Danza de los Porrots, como protagonistas en la salvaguardia es ineludible.

- Porque forma parte de la memoria colectiva viva, como una realidad socialmente construida. Vincula las formas de vida del presente a las tradiciones y forma parte de la memoria social y colectiva. Es una realidad socialmente construida, y cualquier reinterpretación es fruto del consenso de los mismos actores. En este sentido podemos decir que es una herramienta de la comunidad frente a la pérdida de identidad y especificidad que supone la modernidad y globalización.

- Porque es experimentada como vivencia. Se trata de un intangible. Cuando la manifestación de la danza cesa, parece que no queda nada, excepto esperar a una nueva edición en la cual se ejecute de nuevo, y como consecuencia aflorarán nuevamente las vivencias colectivas asociadas. De hecho, en el periodo existente entre los momentos asignados para su manifestación solo quedan disponibles referentes culturales de carácter material (trajes, porrots...) que permanecen en un compás de

al moment precís en el qual tornaran a cobrar vida, per la voluntat i la intervenció activa i directa dels protagonistes. «Per aquest any hem acabat. Penses que és un any menys que et queda per ballar, perquè els anys passen i tard o prompte ho hauràs de deixar. Però penses en la gent que en el passat ballà la dansa i diuen «Jo soc porrot», encara que tinguen 80 anys. Perquè ser porrot i siller és cosa per a tota la vida, i tota la vida esperem que se seguisca ballant...» (Vicent Zaragoza, Xarango).

• Perquè està contextualitzada en un temps i en un marc espacial de referència, el sis d'agost i la trama urbana dels carrers i places de la població. Els escenaris de celebració o els recorreguts prescrits per la tradició no són elements superficials o indiferents; per contra, contenen missatges culturals potents, fins i tot per a comprendre el que es manifesta, perquè la majoria de les emocions associades són generades per evocacions derivades en relació al marc espacial i no sols per les activitats desenvolupades en aquest. El marc s'ha de respectar perquè d'aquest depenen els sentiments i les emocions arrelades al patrimoni. «Amb aquestes notes musicals, impossibles de desxifrar per a tu, et despertaves tots els 6 d'agost de bon matí, corries cap al balcó i buscaves el cantó d'on provenia aquella melodia. Ta mare, com a bona mare, et repetia una vegada i una altra «Vicente, beu-te la llet», però els teus oïts sols tenien una tasca en aquests moments, descobrir la localització exacta on s'estava ballant la Dansa dels Porrots. Pensaves que si perdies aquell so no podries gaudir d'un moment que estaves esperant tot l'any. Però, com més lluny sonava la dolçaina i les teues il·lusions començaven a esvair-se, el soroll de les claus de ton pare obrint la porta de casa et provocava una emoció comparable al moment en què Kempes et va signar aquell vell baló de reglament que tant estimaves. Amb les espardenyas de careta, el barret de palla i un jornal de la marjal al llom, ton pare et donava presses perquè et vestires. Mentrestant, ta mare intentava pentinar-te a la romana i el teu germà, amb el pipó a la boca, es reia i t'aplaudia intentant unir-se a aquell desgavell matiner. [...] Començaven a ballar la dansa. T'obries pas fins a posar-te a primera fila. Notaves les mans de ton pare als muscles, però ni això et tranquil·litzava, i suplicaves, en veu baixa, que aquell any li tocara a un altre xiquet ser assenyalat per un dels porrots. Però sempre et tocava a tu i sempre havies de sentir ton pare riure i dir-te «mossega-li el dit, mossega-li el dit». (Vicent Zaragoza, Xarango).

• Perquè la dansa està ritualitzada, sota un ordre ritual específic que li atorga unitat i contribueix notablement a la seua permanència. «Són prop de les 12 del migdia, estem formats a la plaça del Poble perquè en finalitzar la missa del Crist hem de ballar davant les cambres i les autoritats. Les campanes tornen a tocar a festa. Comença a eixir la gent de l'església. La plaça s'ompli de gent. Tenim davant nostre les cambres i les autoritats. Tanques els ulls per un moment i escoltes la primera nota de la dolçaina. Obrís els ulls i balles. Saps que estàs a la plaça del teu poble i balles amb més força. Acabes, respire, abaixes el cap, somrius i veus els somriures de la gent del teu poble. Penses que aquest moment no té preu. Tot el món et saluda i et felicita. Et poses el porrot al muscle i vas cap a la Rambla, al parc Sant Roc, al parc de l'Estació...» (Vicent Zaragoza, Xarango).

«Al voltant de les 20 hores tornem a la plaça. El sol ja està per sota la façana de l'església. Ja estan repartint els ciris de la processó, els gegants plantats a la porta de l'ajuntament, les dolçaines i els tabals acompanyen l'enramà de la murta, la Carxofa ho controla tot, ja li queda poc per a obrir-se. A poc a poc, s'ompli la plaça de gent que, amb creences religioses o no, respecta les tradicions i la germanor de tot el poble. Ha arribat un dels moments més importants de tot el dia: ballar dalt de l'entaulat. La plaça està quasi plena. Una a una puguen totes les colles de porrots. Dalt de l'entaulat és diferent ballar la dansa, estàs més alt, les passes se senten més i, a l'hora de colpejar el porrot en la fusta, s'ha de sentir un sol colp. És l'últim ball abans de la processó». (Vicent Zaragoza, Xarango).

• Perquè té efecte regenerador en l'ordre social, perquè referma maneres de fer i de valorar per a tots els membres de la comunitat. Cada reproducció de la Dansa dels Porrots lliga més fort els llaços de la comunitat que la perpetua, tant a través de la reunió dels membres de sempre com de la incorporació de nous membres, sovint més joves. Malgrat el seu caràcter, potser arcaic, la dansa segueix encara hui conjuinant entre si els seus membres i reforçant els llaços identitaris, amb freqüència minorats pels processos de globalització als quals qualsevol comunitat es troba exposada en l'actualitat. La Dansa dels Porrots com-

espera hasta el momento preciso en el cual volverán a cobrar vida, por la voluntad y la intervención activa y directa de los protagonistas. «Per este any hem acabat. Penses que és un any menys que et queda per ballar, perquè els anys passen i tard o prompte ho hauràs de deixar. Però penses en la gent que en el passat ballà la dansa i diuen Jo sóc porrot, encara que tinguen 80 anys. Perque ser porrot i siller és cosa per a tota la vida, i tota la vida esperem que se seguisca ballant...» (Vicent Zaragoza, Xarango)

• Porque está contextualizada en un tiempo y en un marco espacial de referencia, el seis de agosto y la trama urbana de las calles y plazas de la población. Los escenarios de celebración o los recorridos prescritos por la tradición no son elementos superficiales o indiferentes; por el contrario, contienen potentes mensajes culturales, incluso para comprender el que se manifiesta, porque la mayoría de las emociones asociadas son generadas por evocaciones derivadas en relación al marco espacial y no solo por las actividades desarrolladas en él. Este marco se tiene que respetar porque de él dependen los sentimientos y emociones arraigadas al Patrimonio. «Amb estes notes musicals, impossibles de desxifrar per a tu, et despertaves tots els 6 d'agost de bon matí, corries cap al balcó i buscaves el cantó d'on provenia aquella melodia. Ta mare, com a bona mare, et repetia una i altra vegada «Vicente, beu-te la llet», però els teus oïts sols tenien una tasca en estos moments, descobrir la localització exacta on s'estava ballant la Dansa dels Porrots. Pensaves que si perdies aquell so no podries gaudir d'un moment que estaves esperant tot l'any. Però, com més lluny sonava la dolçaina i les teues il·lusions començaven a esvair-se, el soroll de les claus de ton pare obrint la porta de casa et provocava una emoció comparable al moment en què Kempes et va signar aquell vell baló de reglament que tant estimaves. Amb les espardenyas de careta, el barret de palla i un jornal de la marjal al llom, ton pare et donava presses perquè et vestires. Mentrestant, ta mare intentava pentinar-te a la romana i el teu germà, amb el pipó a la boca, es reia i t'aplaudia intentant unir-se a aquell desgavell matiner... Començaven a ballar la dansa. T'obries pas fins a posar-te a primera fila. Notaves les mans de ton pare als muscles, però ni això et tranquil·litzava, i suplicaves, en veu baixa, que aquell any li tocara a un altre xiquet ser assenyalat per un dels porrots. Però sempre et tocava a tu i sempre havies de sentir ton pare riure i dir-te «mossega-li el dit, mossega-li el dit». (Vicent Zaragoza, Xarango).

• Porque la Danza está ritualizada, bajo un orden ritual específico que le otorga unidad y contribuye notablemente a su permanencia. «Són prop de les 12 del migdia, estem formats a la Plaça del Poble perquè en finalitzar la missa del Crist hem de ballar davant les cambres i les autoritats. Les campanes tornen a tocar a festa. Comença a eixir la gent de l'església. La plaça s'ompli de gent. Tenim davant nostre les cambres i les autoritats. Tanques els ulls per un moment i escoltes la primera nota de la dolçaina. Obrís els ulls i balles. Saps que estàs a la plaça del teu poble i balles amb més força. Acabes, respire, abaixes el cap, somrius i veus els somriures de la gent del teu poble. Penses que este moment no té preu. Tot el món et saluda i et felicita. Et poses el porrot al muscle i vas cap a la Rambla, al parc Sant Roc, al parc de l'Estació...» (Vicent Zaragoza, Xarango)

«Al voltant de les 20 hores tornem a la Plaça. El sol ja està per sota la façana de l'església. Ja estan repartint els ciris de la processó, els gegants plantats a la porta de l'ajuntament, les dolçaines i els tabals acompanyen l'enramà de la murta, la Carxofa ho controla tot, ja li queda poc per a obrir-se. Poc a poc, s'ompli la plaça de gent que, amb creences religioses o no, respecta les tradicions i la germanor de tot el poble. Ha arribat un dels moments més importants de tot el dia: ballar dalt de l'entaulat. La plaça està quasi plena. Una a una puguen totes les colles de porrots. Dalt de l'entaulat és diferent ballar la dansa, estàs més alt, les passes se senten més i, a l'hora de colpejar el porrot en la fusta, s'ha de sentir un sol colp. És l'últim ball abans de la processó». (Vicent Zaragoza, Xarango)

• Porque tiene efecto regenerador en la orden social, en tanto reafirma maneras de hacer y de valorar para todos los miembros de la comunidad. Cada reproducción de la Dansa dels Porrots lliga más fuerte los lazos de la comunidad que la perpetúa, tanto a través de la reunión de los miembros de siempre como de la incorporación de nuevos miembros, a menudo más jóvenes. A pesar de su carácter, quizás arcaico, la danza sigue todavía hoy aunando entre sí a sus miembros y reforzando sus lazos identitarios, con frecuencia aminorados por los procesos de globalización a los cuales toda comunidad se encuentra expuesta en la

pensa allò que la comunitat de Silla perd en nom de la modernització, mitjançant un reviscolament i una reafirmació consensuada d'un dels trets culturals més benlloguts localment.

1. Identificació

a) Identificació geogràfica

Població: Silla

Comarca: l'Horta sud

Província: València

b) Àmbit

Representacions, escenificacions, jocs i esports tradicionals

c) Tipologia

Bé immaterial de rellevància local, secció cinquena

d) Denominació principal i altres

Dansa dels Porrots de Silla

Dansa dels Alcides o Hòmens de la Força

e) Comunitats o persones relacionades amb l'element

Associació Cultural Dansa dels Porrots, de Silla

Escola Municipal Dansa dels Porrots, de Silla

Porrots de la Falla del Port

f) Descripció

Dansa de gran valor simbòlic, identitari i patrimonial, d'origen probable en el segle XVII, associada a la festivitat del Crist.

2. Marc espacial

a) Localització: Silla

b) Recorregut: carrers i places de la població

3. Marc temporal

a) Calendari

6 d'agost, festivitat del Crist, però també es representa en dates assenyalades. El context espai-temps on es desenvolupa aquesta manifestació cultural immaterial és el dia 6 d'agost, i forma una simbiosi amb la festivitat religiosa des de la seua idiosincràsia pagana, en la qual l'espai-temps juga un paper de reforç de la vivència ritual, tant a escala individual com col·lectiva.

b) Periodicitat: Anual

4. Descripció

a) Orígens documentals o atribuïts

La primera referència escrita sobre la Dansa dels Porrots és de 1842, en el *Diario Mercantil de Valencia*, amb la publicació d'una notícia que gent de Silla interpreta la Dansa dels Alcides a València. Altres referències escrites procedeixen dels llibres de lloguer de roba de Casa Insa, en què consta des de 1867, com l'alcalde, en nom de l'ajuntament, llogava tots els vestits que s'utilitzarien per a les festes del 6 d'agost.

b) Elements / processos / desenvolupament

L'execució de la dansa al so de la dolçaina i el tabalet, està conformada per diferents escenes que resulten quadres d'una plasticitat especial, tot i que els dansaires formen figures estàtiques, tensant els músculs i mostrant uns rictus seriosos. Fins i tot, l'únic moviment que fan els dansaires és el dels peus, i sols en els moments en què entre cadascuna de les escenes han de formar les dues filades amb què es despleguen per a realitzar novament un altre quadre, primer movent els peus sense avançar del lloc on es troben i després executant l'anomenat *passot* per a desplaçar-se. La realització del ball que els dansaires executen suposa una evolució *in crescendo* en els diferents passos que configuren la dansa. La funció musical és confiada a la dolçaina i el tabalet, que musiquen una tonada repetida que els dansaires porten al ritme.

Variats i diferents passos o etapes conformen l'execució del ball, són els següents:

Desfilada dels dansaires formant dues files verticals compostes per cinc hòmens cadascuna. Aquesta col·locació predisposa la formació d'allò que seran dos bàndols contrincants i enemics. Aquesta desfilada es repeteix indistintament entre les altres etapes al llarg de la realització de la dansa fins que aquesta finalitza.

Passot o Filà: es correspon als desplaçaments que els dos bàndols de Porrots, disposats en dues files, fan entre escena i escena, després del moviment dels peus a la desfilada inicial. Els dansaires amb la mateixa formació del primer compàs inclinen el cos en sentit contraposat al del

actualidad. La Dansa dels Porrots compensa aquell que la comunidad de Silla pierde en nombre de la modernización, mediante una reavivación y reafirmación consensuada de uno de los rasgos culturales más queridos localmente.

1. Identificación

a) Identificación geográfica

Población: Silla

Comarca: L'Horta Sud

Província: Valencia

b) Àmbito

Representaciones, escenificaciones, juegos y deportes tradicionales

c) Tipología

Bien Inmaterial de Relevancia Local, sección quinta

d) Denominación principal y otros

Dansa dels Porrots, de Silla

Dansa dels Alcides o Hòmens de la Força

e) Comunidades o personas relacionadas con el elemento

Asociación Cultural Dansa dels Porrots, de Silla

Escuela Municipal Dansa dels Porrots, de Silla

Porrots de la Falla del Port

f) Descripción

Danza de gran valor simbólico, identitaria y patrimonial, de probable origen en el siglo XVII, asociada a la festividad del Cristo.

2. Marco espacial

a) Localización: Silla

b) Recorrido: calles y plazas de la población

3. Marco temporal

a) Calendario

6 de agosto, festividad del Cristo, pero también se representa en fechas señaladas. El contexto espacio-tiempo donde se desarrolla esta manifestación cultural inmaterial es el día 6 de agosto, y forma una simbiosis con la festividad religiosa desde su idiosincrasia pagana, en la cual el espacio-tiempo juega un papel de refuerzo de la vivencia ritual, tanto a nivel individual como colectivo.

b) Periodicidad: anual

4. Descripción

a) Orígenes documentales o atribuidos

La primera referencia escrita sobre la Dansa dels Porrots es de 1842, en el *Diario Mercantil de Valencia*, con la publicación de una noticia que gente de Silla interpreta la Dansa dels Alcides en València. Otras referencias escritas proceden de los libros de alquiler de ropa de Casa Insa, donde consta desde 1867, como el alcalde, en nombre del Ayuntamiento, alquilaba todos los trajes que iban a usarse para las fiestas del 6 de agosto.

b) Elementos / procesos / desarrollo

La ejecución de la danza al sonido de la dulzaina y el tabalet, está conformada por diferentes escenas que resultan cuadros de una especial plasticidad, a pesar de que los danzantes forman figuras estáticas, tensionando los músculos, y mostrando unos rictus serios. Incluso, el único movimiento que hacen los danzantes es lo de los pies, y solo en los momentos en que entre cada una de las escenas tienen que formar las dos hiladas con que se despliegan para realizar nuevamente otro cuadro, primero moviendo los pies sin avanzar del lugar donde se encuentran y después ejecutando el llamado *passot* para desplazarse. La realización del baile que los danzantes ejecutan supone una evolución *in crescendo* en los diferentes pasos que configuran la danza. La función musical es confiada a la dulzaina y el tabalet, que ejecutan una tonada repetida que los danzantes llevan al ritmo.

Variados y diferentes pasos o etapas conforman la ejecución del baile, son los siguientes:

Desfile de los danzantes formando dos filas verticales compuestas por cinco hombres cada una. Esta colocación predispone la formación de aquello que serán dos bandos contrincantes y enemigos. Este desfile se repite indistintamente entre las otras etapas a lo largo de la realización de la danza hasta que esta finaliza.

Passot o Filà: se corresponde a los desplazamientos que los dos bandos de Porrots, dispuestos en dos filas, hacen entre escena y escena, después del movimiento de los pies al desfile inicial. Los danzantes con la misma formación del primer compàs inclinan el cuerpo en sentido

seu adversari amb la mà a la cintura i a l'extrem superior de la clava recolzat en terra per adoptar una actitud provocadora, que consisteix a desafiar-se mútuament amb la mirada de gaidó o de fugida posada sobre el contrari, l'actitud indica menyspreu.

Costat: consisteix a desafiar-se els dos bàndols de Porrots, disposats de costat en dues files, mirant-se de gaidó o de fugida, descansant amb una mà el porrot per avall i recolzant l'altra mà a la cintura amb el colze flexionat. Per a executar aquesta escena, els Porrots formen primer una sola fila portant el porrot al muscle, i després es despleguen formant dues files que s'intercanvien sengles vegades, anomenant-se aquesta modalitat *costat i costat*. Seguidament, una de les formacions o bàndols assenjala l'altre adversari, acusant-lo, mentre els components d'aquest bàndol acusat per l'altre, recolzant el peu dret sobre el genoll esquerre de l'oposat, alça el bastó clavetejat amb els dos braços en signe clarament amenaçador, i els altres els hi responen assenyalant-los el rostre.

Genoll: els dansaires d'una fila recolzen el peu dret sobre el genoll esquerre dels dansaires de l'altra fila, mentre aquests alcen el bastó amb els dos braços i els altres els hi responen assenyalant-los el rostre. Després de l'acusació anterior i l'amenaça de l'adversari s'aprecia una evolució en la dansa que aplega quasi a l'enfrontament físic dels contrincants, però sols queda en una amenaça amb intent d'agressió. Aquesta característica, que reuneix el quart compàs de la dansa, és molt significativa. Abans, el guerrer que acusava i recolzava el bastó en terra amb el braç esquerre i, ara, prenent-lo en prebenda amb les dues mans el disposa en direcció al contrari.

Barba: els dansaires d'una fila, un poc acatxats, amenacen els altres amb el porrot adreçat cap al mentó d'aquests, mentre flexionen la cama esquerra i deixen l'altra totalment estesa. Els altres dansaires els reben defensant-se, alçant el porrot sobre el cap dels agressors, amb la mateixa flexió de cames, però totalment drets. Aquesta actitud és el pròleg de la mesura de forces entre ambdós contendents que en un cinquè compàs estreten els braços comprovant, d'aquesta manera, la disposició en què es troba per a una imminent i inevitable lluita, conseqüència de la persistent i mútua amenaça que, en aquest cinquè moviment, apareix una vegada més en alçar els membres dels dos bàndols contendents les respectives *claves* amb el braç que els queda lliure mentre amb l'altre s'estrenyen els braços, al mateix temps les mirades que es creuen són desafiantes, indicant el desenllaç fatal que es pretén.

Braç: les dues files de dansaires es disposen a mesurar les forces i col·locant-se de costat, s'agafen els braços, obrint les cames amb total tensió muscular, mentre alcen el porrot amb el braç lliure, desafiant-se mútuament amb la mirada. Després de la comprovació de les forces, existeix un replegament dels dos bàndols per tal d'adoptar una actitud defensiva. És una representació del mutu respecte i temor davant la igualtat amb què es mostren les forces dels contrincants en adquirir una posició flexionada, col·locant-se lateralment, un front a l'altre, i agafant el bastó clavetejat en prebenda recolzant-lo sobre la cintura.

Navaixa: els dansaires es repleguen adoptant una actitud defensiva, després d'haver comprovat la igualtat de forces, i flexionats es desafien, mirant-se de gaidó i recolzant el porrot a la cintura; mentre els dansaires d'una fila, estenen totalment la cama esquerra i flexionen la dreta doblant el genoll; i els de l'altra fila adopten la mateixa flexió, però a la inversa. Sens dubte, un presumpte xoc de les dues filades enemigues amb la posició del porrot constitueix una bona amenaça per a dissoldre les intencions dels seus contrincants.

Senyalar: una de les filades de dansaires es disposa donant l'esquena a l'altra, i, acatxats i deixant el porrot a terra, dobleguen el genoll esquerre cap avant i deixen l'altra cama totalment estesa cap a darrere, mentre mantenen doblegat el braç dret darrere de l'esquena i assenyalen amb el braç esquerre a l'espectador. Mentre, els dansaires de l'altra filada alcen els porrots amb els dos braços flexionats lleugerament, doblegant el genoll esquerre cap avant i deixant la cama dreta estesa cap a darrere. En aquesta culminant i decisiva etapa apareix allò que anteriorment venia anunciant-se en les acusacions, amenaces i desafiaments dels contendents: la lluita. Ací s'enllaça el punt més àlgid i tens de la dansa, l'inevitable conat d'un enfrontament. La disposició dels dansaires és diferent de la formació clàssica dels dos bàndols en totes les anteriors etapes de la dansa.

contrapuesto al de su adversario con la mano en el cinto y el extremo superior de la *clava* apoyado en tierra para adoptar una actitud provocadora que consiste en desafiarse mutuamente con la mirada de reojo o de fuga puesta sobre el contrario, la actitud indica desprecio.

Costat: consiste al desafiarse los dos bandos de Porrots, dispuestos de lado en dos filas, mirándose de reojo o de fuga, descansando con una mano el porrot por abajo y apoyando la otra mano en la cintura con el codo flexionado. Para ejecutar esta escena, los Porrots forman primero una sola fila llevando el porrot al hombro, y después se despliegan formando dos filas que se intercambian sendas veces, denominándose esta modalidad *costat i costat*. Seguidamente una de las formaciones o bandos señala al otro adversario, acusándolo, mientras los componentes de este bando, acusado por el otro, apoyando el pie derecho sobre la rodilla izquierda del oponiendo alza el bastón claveteado con los dos brazos en signo claramente amenazante, y los otros se los responden señalándolos el rostro.

Genoll: los danzantes de una fila apoyan el pie derecho sobre la rodilla izquierda de los danzantes de la otra fila, mientras estos levantan el bastón con los dos brazos y los otros se los responden señalándolos al rostro. Después de la acusación anterior y amenaza del adversario se aprecia una evolución en la danza que reúne casi al enfrentamiento físico de los contrincantes, pero solo queda en una amenaza con intento de agresión. Esta característica que reúne el cuarto compás de la danza es muy significativa. Antes el guerrero que acusaba y apoyaba el bastón en tierra con el brazo izquierdo, ahora tomándolo en prebenda con las dos manos lo dispone en dirección al contrario.

Barba: los danzantes de una fila, un tanto agachados, amenazan a los otros con el porrot dirigido hacia el mentón de estos, mientras flexionan la pierna izquierda y dejan la otra totalmente extendida. Los otros danzantes los reciben defendiéndose, levantando el porrot sobre el jefe de los agresores, con la misma flexión de piernas, pero totalmente derechos. Esta actitud es el prólogo de la medida de fuerzas entre ambos contendientes que en un quinto compás estrechan sus brazos comprobando de este modo la disposición en la que se encuentra para una inminente e inevitable lucha consecuencia de la persistente y mutua amenaza que, en este quinto movimiento, aparece una vez más al levantar los miembros de los dos bandos contendientes las respectivas *claves* con el brazo que les queda libre mientras con el otro se estrechan los brazos, al mismo tiempo las miradas que se crean son desafiantes, indicando el desenlace fatal que se pretende.

Braç: las dos filas de danzantes se disponen a medir las fuerzas y colocándose de lado, se cogen los brazos, abriendo las piernas con total tensión muscular, mientras levantan el porrot con el brazo libre, desafiándose mutuamente con la mirada. Después de la comprobación de sus fuerzas existe un repliegue de los dos bandos a finales de adoptar una actitud defensiva. Es una representación del mutuo respeto y temor frente a la igualdad con que se muestran las fuerzas de los contrincantes al adquirir una posición flexionada colocándose lateralmente, un frente en el otro, y cogiendo el bastón claveteado en prebenda apoyándolo sobre la cintura.

Navaixa: los danzantes se repliegan adoptando una actitud defensiva, después de haber comprobado la igualdad de fuerzas, y flexionados se desafían, mirándose de reojo y apoyando el porrot en la cintura; mientras los danzantes de una fila, extienden totalmente la pierna izquierda y flexionan la derecha doblando la rodilla; y los de la otra fila adoptan la misma flexión, pero a la inversa. Sin duda, un presunto choque de sendas hiladas enemigas con la posición del porrot constituye una buena amenaza para disolver las intenciones de sus contrincantes.

Senyalar: una de las hiladas de danzantes se dispone dando la espalda a la otra, y, agachados y dejando el porrot a tierra, doblan la rodilla izquierda hacia delante y dejan la otra pierna totalmente extendida hacia detrás, mientras mantienen doblado el brazo derecho detrás de la espalda y señalan con el brazo izquierdo al espectador. Mientras, los danzantes de la otra hilada levantan los porrots con los dos brazos flexionados ligeramente, doblando la rodilla izquierda hacia delante y dejando la pierna derecha extendida hacia detrás. En esta culminante y decisiva etapa aparece aquello que anteriormente venía anunciándose en las acusaciones, amenazas y desafíos de los contendientes: la lucha. Aquí se enlaza el punto más álgido y tenso de la danza, el inevitable conato de un enfrentamiento. La disposición de los danzantes es distinta a la clásica formación de los dos bandos en todas las anteriores etapas de la danza.

Tremolar: les tres parelles que van al centre de la formació se separen, obrint el «carrer» o «corredor», romanen dempeus, amb els braços estesos cap avant i a dalt, i sostenen la maça verticalment. Les dues parelles dels extrems, la del cap (principi) i la de la cua, romanen al seu lloc, però es giren els primers, mirant als de la cua. La postura d'aquests és la mateixa: el tronc i una cama inclinats cap avant, amb el porrot en el sòl, davant d'ells, i els braços estesos cap endarrere, amb les mans obertes, tremolant.

Pit o Pegar i pegar o Punyets: Els quatre dansaires que estan en els extrems corren cap al centre, per a trobar-se cadascun amb el seu oponent de l'altre extrem, per simular una lluita cos a cos. Flexionats uns sobre els altres, els que reben l'agressió van movent tremolosament les mans mentre els altres, tancant el puny dret i tremolant-lo, simulen agredir al contrincant sobre el rostre. Posteriorment, els agredits passen a ser els atacants, adoptant totes dues parelles la mateixa posició i reforçant els mateixos moviments. Aquesta doble cara de l'enfrontament mostra la igualtat de forces i l'existència d'una lluita acarnissada però equilibrada. Mentrestant, la resta de Porrots contemplen la lluita i romanen estàtics alçant les claus amb els dos braços sobre els seus caps, preparats per a qualsevol eventualitat.

Hi ha tres execucions més d'exaltació de la força:

Bot a la cintura: les dues parelles de dansaires que duen el pes de la lluita entre els dos bàndols, es disposen a fer una exhibició de força i habilitat. Ací són dos dansaires els que, mantenint el moviment tremolós de les mans cap endarrere, es llancen cap als altres dos que, sense menejar-se, els reben de peu, acabant aquells asseguts sobre la cintura d'aquests. Mentrestant, els dansaires que romanen drets acusen els altres assenyalant-los el seu rostre, i els asseguts a la cintura dels acusadors estenen els braços horitzontalment sense respondre a l'acusació dels seus enemics.

Bot a l'esquena: els atacants tornen al seu lloc i s'abalancen novament contra els que romanen drets, però ara aquests es disposen a rebre els atacants flexionats i mostrant l'esquena perquè els agressors se'n puguen, recolzant una cama sobre la del contrincant i l'altra, en posició flexionada, sobre l'esquena dels agredits. Els dansaires que se'n puguen a l'esquena, alcen el porrot amb el braç dret totalment estès, en senyal de triomf i càstig sobre l'enemic al qual s'han enfrontat, mentre els que reben la suposada agressió aconsegueixen assenyalat-los amb el dit cap amunt. Aquesta escena és un altre quadre de difícil execució i una altra demostració de l'habilitat i la força dels dansaires.

Bot a dalt: seguint la disposició dels dansaires en l'escena anterior, els atacants tornen altra vegada al seu lloc, i després de tremolar les mans, els dos dansaires que executen aquest bot s'abalancen contra els altres dos, mentre aquests, sense desplaçar-se del lloc, els reben de peu i els agafen de les cames per alçar-los. Els atacants es mantenen sobre els múscles dels altres, agafant-se amb les mans, i estiren completament les cames. Potser és aquesta escena la més difícil de la dansa, ja que, per una banda, els que reben el pes dels altres dansaires han de mantindre's estàtics i suportar durant uns segons tota la descàrrega del cos de l'atacant, mentre aquests han de mantindre totalment estirades i en tensió les cames i els braços. Al llarg de tota la lluita que conformen les quatre darreres escenes, la resta de dansaires romanen estàtics alçant el porrot sobre els seus caps, col·locats uns davant els altres i deixant un espai entre ells on es desenrotlla la lluita cos a cos mentre que la resta de la lluita, formada pels anomenats botes, s'executa en un extrem d'aquest espai. Finalment, els dansaires es disposen a formar les dues filades inicials, i portant novament el ritme dels peus, s'aturen per a saludar el públic inclinant-se lleugerament amb el porrot recolzat a terra.

D'aquesta descripció de les diferents escenes de la dansa s'entreenven, a més de la salutació final, deu quadres, un d'aquests repetit – l'anomenat *costat* –, que comporten tres moments distints:

1. Els mutus desafiaments, acusacions d'un bàndol a l'altre; els intents d'agressió, i l'anunci d'allò que serà el desenllaç a través de les amenaces amb les claus.

2. La lluita acarnissada cos a cos que es desencadena a conseqüència de les amenaces, intents d'agressió i acusacions anteriors.

Tremolar: las tres parejas que van al centro de la formación se separan, abriendo la «calle» o «corredor», permaneciendo de pie, con los brazos extendidos hacia delante y arriba, y sosteniendo la maza verticalmente. Las dos parejas de los extremos, la del jefe (principio) y la de la cola, permanecen en su lugar, pero se giran los primeros, mirando a los de la cola. La postura de estos es la misma: el tronco y una pierna inclinados hacia delante, con el porrot en el suelo, ante ellos, y los brazos extendidos hacia atrás, con las manos abiertas, temblando.

Pit o Pegar i pegar o Punyets: Los cuatro danzantes que están en los extremos corren hacia el centro, para encontrarse cada uno con su oponente del otro extremo, para simular una lucha cuerpo a cuerpo. Flexionados unos sobre los otros, los que reciben la agresión van moviendo temblorosamente las manos mientras los otros, cerrando el puño derecho y temblando, simulan agredir al contrincante sobre el rostro. Posteriormente los agredidos pasan a ser los atacantes, adoptando ambas parejas la misma posición y reforzando los mismos movimientos. Esta doble cara del enfrentamiento muestra la igualdad de fuerzas y la existencia de una lucha encarnizada pero equilibrada. Mientras, el resto de Porrots contemplan la lucha y permanecen estáticos levantando las clavos con los dos brazos sobre sus jefes, preparados para cualquier eventualidad.

Hay tres ejecuciones más de exaltación de la fuerza:

Bot a la cintura: las dos parejas de danzantes que llevan el peso de la lucha entre los dos bandos, se disponen a hacer una exhibición de fuerza y habilidad. Aquí son dos danzantes los que, manteniendo el movimiento tembloroso de las manos hacia atrás, se lanzan hacia los otros dos que, sin menearse, los reciben de pie, acabando aquellos sentados sobre la cintura de estos. Mientras tanto, los danzantes que permanecen de pie acusan los otros señalándolos su rostro, y los sentados en la cintura de los acusadores extienden los brazos horizontalmente sin responder a la acusación del sedes enemigos.

Bot a l'esquena: los atacantes vuelven a su lugar y se abalanzan nuevamente contra los que permanecían de pie, pero ahora estos se disponen a recibir los atacantes flexionados y mostrando la espalda para que los agresores se suban, apoyando una pierna sobre la del contrincante y la otra, en posición flexionada, sobre la espalda de los agredidos. Los danzantes que se suben a las espaldas, levantan el porrot con el brazo derecho totalmente extendido, en señal de triunfo y castigo sobre el enemigo al cual se han enfrentado, mientras los que reciben la supuesta agresión, consiguen señalarlos con el dedo hacia arriba. Esta escena es otro cuadro de difícil ejecución y otra demostración de la habilidad y la fuerza de los danzantes.

Bot a dalt: siguiendo la disposición de los danzantes en la escena anterior, los atacantes vuelven otra vez a su lugar, y después de hacer temblar las manos los dos danzantes que ejecutan este bote se abalanzan contra los otros dos, mientras estos, sin desplazarse del lugar, los reciben de pie y los cogen de las piernas para levantarlos. Los atacantes se mantienen sobre los hombros de los otros, cogiéndose con las manos, y extienden completamente las piernas. Quizás sea esta escena la más difícil de la danza puesto que, por una parte, los que reciben el peso de los otros danzantes tienen que mantenerse estáticos y soportar durante unos segundos toda la descarga del cuerpo del atacante, mientras estos tienen que mantener totalmente extendidas y en tensión sus piernas y brazos. A lo largo de toda la lucha que conforman las cuatro últimas escenas, el resto de danzantes permanecen estáticos levantando el porrot sobre sus jefes, colocados unos frente en los otros y dejando un espacio entre ellos donde se desarrolla la lucha cuerpo a cuerpo mientras que el resto de la lucha, formada por los llamados botes, se ejecuta a un extremo de este espacio. Finalmente, los danzantes se disponen a formar las dos hiladas iniciales, y llevando nuevamente el ritmo de los pies, se paran para saludar el público inclinandose ligeramente con el porrot apoyado en tierra.

De esta descripción de las diferentes escenas de la danza, se entreenven, además del saludo final, diez cuadros, uno de ellos repetido – el llamado *costat* –, que comportan tres momentos distintos:

1. Los mutuos desafíos, acusaciones de un bando al otro; los intentos de agresión, y el anuncio de aquello que será el desenlace a través de las amenazas con las *clavas*.

2. La lucha encarnizada cuerpo a cuerpo que se desencadena como consecuencia de las amenazas, intentos de agresión y acusaciones anteriores.

3. Les exhibicions de força, equilibri i habilitat dels dansaires amb els anomenats *bots* que perllonguen la lluita i que semblen finalitzar amb el triomf d'una de les faccions bel·ligerants, ja que uns s'alcen sobre l'esquena dels seus adversaris amb la clava o porrot cap amunt celebrant la victòria.

En conclusió, els conceptes que definirien el sentit de la dansa serien els d'amenaça, acusació, lluita i càstig, sota l'exaltació d'un evident poder físic traduït en els bots dels dansaires i l'exhibició atlètica de la força i la destresa, sempre molt apreciades en qualsevol contesa bèl·lica, i que presumptament s'enalteixen. Aquestes qualitats dels dansaires són atribuïdes al personatge de la mitologia grega i romana al qual representen aquests: Hèracles o Hèrcules, de sobrenom Alcides, símbol preclar de les virtuts més estimades entre els guerrers de l'antiguitat.

c) Patrimoni relacionat

L'ensenyament de la dansa, l'aprenentatge dels passos, empra la llengua valenciana, per la qual cosa la participació i difusió de la tradició també suposa un element més de normalització lingüística i desenvolupament del valencià.

5. Salvaguarda

a) Mesures de salvaguarda adoptades

La dansa dels Porrots ha perviscut gràcies als esforços dels qui l'han transmesa de generació en generació. Així, amb el seu interès i participació inescapable aconseguiren en l'any 1983 que l'ajuntament es comprometera a la creació de la primera Escola Municipal de Dansa dels Porrots. En l'any 2000, tingué lloc la constitució de l'Associació Cultural Dansa dels Porrots.

L'Associació Cultural Dansa dels Porrots planteja les línies estratègiques següents per a preservar el patrimoni immaterial de la Dansa dels Porrots:

- Transmissió i revaloració a través d'activitats docents, tant formals com informals, no sols des de l'Escola Municipal Dansa dels Porrots, sinó també mitjançant l'organització de tallers en els col·legis de la localitat. L'ensenyament de la dansa com a recurs didàctic i experiència de sensibilització cap al patrimoni immaterial local. Per a la preparació dels continguts i les pràctiques es compta amb la col·laboració i participació dels mateixos «actors», amb els membres de l'Associació Cultural Dansa dels Porrots, com a posseïdors de l'essència d'aquesta activitat. Així, aquests tallers estan desenvolupats pels i per les protagonistes de la manifestació cultural, legítimats com a «propietaris de l'essència». En la didàctica d'aquests tallers es treballa en la comprensió del ritual de la dansa, mitjançant pràctiques i observació directa, com a formes d'acostament i coneixement de la tradició. Es planteja, en certa manera, un aprenentatge basat en la potenciació de la participació per a la comprensió de la festa. Una metodologia antropològica que queda identificada com la forma més genuïna d'ensenyament.

Aquest foment dels tallers d'aprenentatge per a xiquets i xiquetes, amb la participació com a «mestres» dels mateixos dansaires els converteix en transmissors dels valors i significació cultural de la dansa i posa de manifest la implicació de les persones legítimament autoritzades per a efectuar aquesta transmissió cultural.

- Desenvolupar registres orals de memòria a persones majors que puguin facilitar dades del passat pel que fa a aquesta manifestació.
- Continuar desenvolupant accions de sensibilització, revaloració i difusió que contribuïsquen al respecte i la consideració de les noves generacions cap a aquesta manifestació cultural.
- Fomentar la inclusió de la joventut per tal de mantindre la transmissió intergeneracional de les tècniques de la dansa.
- Divulgació entre la joventut en els mitjans de comunicació i les xarxes socials.

b) Protecció administrativa

L'ajuntament va adquirir el compromís amb la salvaguarda d'aquesta tradició amb la creació de la primera Escola Municipal de Dansa dels Porrots, en l'any 1983 (EMDP), amb la finalitat de fomentar la tradició i promoure l'aprenentatge de la dansa entre la gent jove del poble. L'Ajuntament de Silla planteja les següents línies estratègiques de futur per a preservar el patrimoni immaterial de la Dansa dels Porrots:

- Impulsar una estructura municipal permanent de suport i d'interlocució amb l'Associació Cultural Dansa dels Porrots.

3. Las exhibiciones de fuerza, equilibrio y habilidad de los danzantes con los llamados «botes» que prolongan la lucha y que parecen finalizar con el triunfo de una de las facciones beligerantes, puesto que unos se levantan sobre la espalda de sus adversarios con *la clava o porrot* hacia arriba celebrando la victoria.

En conclusión, los conceptos que definirían el sentido de la danza serían los de amenaza, acusación, lucha y castigo, bajo la exaltación de un evidente poder físico traducido en los botes de los danzantes y la exhibición atlética de la fuerza y la destreza, siempre muy apreciadas en cualquier contienda bélica, y que presuntamente se enaltecen. Estas calidades de los danzantes son atribuidas al personaje de la mitología griega y romana al que representan estos: Heracles o Hércules, de sobrenombre Alcides, símbolo preclaro de las virtudes más estimadas entre los guerreros de la antigüedad.

c) Patrimonio relacionado

La enseñanza de la danza, el aprendizaje de los pasos, emplea la lengua valenciana, por lo cual la participación y difusión de la tradición también supone un elemento más de normalización lingüística y desarrollo del valenciano.

5. Salvaguarda

a) Medidas de salvaguarda adoptadas

La Dansa dels Porrots ha perviscut gracias a los esfuerzos de quienes lo han transmitido de generación en generación. Así, con su interés y participación inagotable consiguieron en el año 1983 que el Ayuntamiento se comprometiera a la creación de la primera Escuela Municipal de Dansa dels Porrots. En el año 2000, tuvo lugar la constitución de la Asociación Cultural Dansa dels Porrots.

La Asociación Cultural Dansa dels Porrots plantea las siguientes líneas estratégicas para preservar el patrimonio inmaterial de la Dansa dels Porrots:

- Transmisión y revalorización a través de actividades docentes, tanto formales como informales, no solo desde la Escuela Municipal Dansa dels Porrots, sino también mediante la organización de talleres en los colegios de la localidad. La enseñanza de la danza como recurso didáctico y experiencia de sensibilización cabe el patrimonio inmaterial local. Para la preparación de los contenidos y las prácticas se cuenta con la colaboración y participación de los mismos «actores», con los miembros de la Asociación Cultural Dansa dels Porrots, como poseedores de la esencia de esta actividad. Así, estos talleres están desarrollados por los y las protagonistas de la manifestación cultural, legítimados como «propietarios de la esencia». En la didáctica de estos talleres se trabaja en la comprensión del ritual de la danza, mediante prácticas y observación directa, como formas de acercamiento y conocimiento de la tradición. Se plantea, en cierto modo, un aprendizaje basado en la potenciació de la participació para la comprensió de la festa. Una metodologia antropològica que queda identificada como la forma más genuina de enseñanza.

Este fomento de los talleres de aprendizaje para niños y niñas, con la participación como «maestros» de los mismos danzantes los convierte en transmisores de los valores y significación cultural de la danza y pose de manifiesto la implicación de las personas legítimamente autorizadas para efectuar esa transmisión cultural.

- Desarrollar registros orales de memoria a personas mayores que puedan facilitar datos del pasado relativos a esta manifestación.
- Continuar desarrollando acciones de sensibilización, revalorización y difusión que contribuyan al respeto y consideración de las nuevas generaciones hacia esta manifestación cultural.
- Fomentar la inclusión de la juventud para mantener la transmisión intergeneracional de las técnicas de la danza.
- Divulgación entre la juventud en los medios de comunicación y las redes sociales.

b) Protección administrativa

El Ayuntamiento adquirió el compromiso con la salvaguarda de esta tradición con la creación de la primera Escuela Municipal de Dansa dels Porrots, en el año 1983 (EMDP), con el fin de fomentar la tradición y promover el aprendizaje de la danza entre la gente joven del pueblo. El Ayuntamiento de Silla plantea las siguientes líneas estratégicas de futuro para preservar el patrimonio inmaterial de la Dansa dels Porrots:

- Impulsar una estructura municipal permanente de apoyo e interlocució amb l'Associació Cultural Dansa dels Porrots.

• Suport econòmic per part de l'ajuntament per al bon desenvolupament de les activitats.

• Potenciar la documentació i la investigació sobre la dansa al llarg del temps.

• Facilitar la intercomunicació entre diferents comunitats espanyoles que tenen danses similars per a propiciar l'intercanvi i la col·laboració.

• El foment de la participació de l'Associació Cultural Dansa dels Porrots o de l'Escola Municipal Dansa dels Porrots en fires i actes culturals.

• L'assessorament en matèria d'ajudes econòmiques de la Generalitat Valenciana i altres administracions i propiciar la col·laboració amb altres administracions i organismes que incidisquen en el sector cultural i/o turístic.

• Potenciar la Dansa dels Porrots amb el turisme i la cultura. Fomentar la dansa com a imatge patrimonial, artística i cultural de Silla.

c) Valoració de la declaració

Aquesta expressió de la cultura popular, reconeguda pels participants com a part integrant del seu patrimoni cultural, transmesa de generació en generació i recreada any darrere d'any, confiereix a la població de Silla un sentiment d'identitat i continuïtat, a la mateixa vegada que contribueix també a promoure el respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana. Es tracta d'una manifestació cultural viva associada a significats col·lectius compartits. Amb la seua peculiar organització i els seus codis de significació, és valorada pel conjunt del veïnat de Silla. A més de formar part de la memòria de la comunitat, és fruit de la vocació col·lectiva per mantindre-la viva i perquè siga reconeguda com a part integrant del patrimoni cultural de Silla, ja que és transmesa i recreada i existeix consens col·lectiu per escenificar-la en el present i perquè tinga continuïtat en el futur.

En ser reconegut institucionalment com a patrimoni cultural, el bé adquireix un significat més ampli, més universal, deslligat del seu origen, per assolir un significat com una expressió de devoció popular en un sentit genèric, incloent-hi una tècnica i una melodia específiques, i també com un element ritual d'identificació i com una carta de presentació al món. És a dir, es tracta d'una representació d'identitat col·lectiva que mostra l'orgull de la diversitat cultural. La dansa com a bé a patrimonialitzar pren un valor de caràcter simbòlic. És percebuda com una representació expressiva d'un vessant artístic que desperta emocions i sensacions. Però també és percebuda com una representació d'identitat col·lectiva, valorable perquè es considera que paga la pena conèixer-la. I això recau en les persones protagonistes, en la seua memòria, en els seus coneixements, en els seus records convertits en missatge. Per tant, és capaç, per si mateix, de generar tota una memòria col·lectiva.

La dansa compleix els valors com ara:

• Sostenibilitat mediambiental, ja que no té cap incidència en el medi ambient de la població.

• El principi d'igualtat i no discriminació, ja que les dones i les persones amb diversitat funcional participen activament de la dansa.

• La dansa no exclou ningú i se segueix la Convenció de la UNESCO per la qual el patrimoni immaterial està basat en el respecte mutu entre comunitats, grups i individus, i el respecte als animals i a la naturalesa. És per això que trobem raons suficients per a sol·licitar la declaració de bé immaterial de rellevància local per a la Dansa dels Porrots, de Silla. Aquesta figura de protecció contribuirà a:

• Protegir la dansa pel que fa a l'originalitat, la puresa i l'autonomia.

• Identificar patrimoni cultural immaterial valencià.

• Assegurar la continuïtat de la tradició davant amenaces i riscos.

• Contribuir a difondre i promocionar una manifestació cultural que pertany a la diversitat cultural valenciana.

• Apoyo económico por parte del Ayuntamiento para el buen desarrollo de las actividades.

• Potenciar la documentación e investigación sobre la danza a lo largo del tiempo.

• Facilitar la intercomunicación entre diferentes comunidades españolas que presentan danzas similares para propiciar el intercambio y la colaboración.

• El fomento de la participación de la Asociación Cultural Dansa dels Porrots o de la Escuela Municipal Dansa dels Porrots en ferias y actos culturales.

• El asesoramiento en materia de ayudas económicas de la Generalitat Valenciana y otras administraciones y propiciar la colaboración con otras administraciones y organismos que incidan en el sector cultural y/o turístico.

• Potenciar la Dansa dels Porrots con el turismo y la cultura. Fomentar la danza como imagen patrimonial, artística y cultural de Silla.

c) Valoración de la declaración

Esta expresión de la cultura popular, reconocida por los participantes como parte integrante de su patrimonio cultural, transmitida de generación en generación y recreada año detrás de año, confiere a la población de Silla un sentimiento de identidad y continuidad, a la misma vez que contribuye también a promover el respecto de la diversidad cultural y la creatividad humana. Se trata de una manifestación cultural viva asociada a significados colectivos compartidos. Con su peculiar organización y sus códigos de significación, es valorada por el conjunto del vecindario de Silla. Además de formar parte de la memoria de la comunidad, es fruto de la vocación colectiva para mantenerla viva y para que sea reconocida como parte integrante del patrimonio cultural de Silla, puesto que es transmitida y recreada y existe consenso colectivo para escenificarla en el presente y para que tenga continuidad en el futuro.

Al ser reconocido institucionalmente como patrimonio cultural, el bien adquiere un significado más amplio, más universal, desligado de su origen, para lograr un significado como una expresión de devoción popular en un sentido genérico, incluyendo una técnica y una melodía específicas, y también como un elemento ritual de identificación y como una carta de presentación al mundo. Es decir, se trata de una representación de identidad colectiva que muestra el orgullo de la diversidad cultural. La danza como bien a patrimonializar toma un valor de carácter simbólico. Es percibida en cuanto que representación expresiva de una vertiente artística que despierta emociones y sensaciones. Pero también es percibida como una representación de identidad colectiva, valorable porque se considera que merece la pena conocerla. Y esto recaerá en las personas protagonistas, en su memoria, en sus conocimientos, en sus recuerdos convertidos en mensaje. Por lo tanto, es capaz por sí misma, de generar toda una memoria colectiva.

La danza cumple con valores como por ejemplo:

• Sostenibilidad medioambiental, puesto que no tiene ninguna incidencia en el medio ambiente de la población.

• Del principio de igualdad y no discriminación, puesto que las mujeres y las personas con diversidad funcional participan activamente de la danza.

• La danza no excluye nadie y se sigue la Convención de la UNESCO por la cual el patrimonio inmaterial está basado en el respeto mutuo entre comunidades, grupos e individuos, y el respecto a los animales y a la naturaleza. Es por eso que encontramos razones suficientes para solicitar la declaración de bien inmaterial de relevancia local para la Dansa dels Porrots, de Silla.

Esta figura de protección contribuirá a:

• Proteger la danza en cuanto a la originalidad, la pureza y la autonomía.

• Identificar patrimonio cultural inmaterial valenciano.

• Asegurar la continuidad de la tradición ante amenazas y riesgos.

• Contribuir a difundir y promocionar una manifestación cultural perteneciente a la diversidad cultural valenciana.